

Спеціалізованій вченій раді Д 12.052.02
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора економічних наук,
доцента Чуприни Христини Миколаївни
на дисертаційну роботу Піскульової Ілони Володимирівни на тему:
«Методологічні підходи до управління оборотними активами промислових
підприємств», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління
підприємствами (за видами економічної діяльності)**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

В умовах нестабільного економічного середовища та значного рівня конкуренції виникають нові виклики щодо засад управління промисловими підприємствами. На даному етапі, класичні підходи не можуть динамічно відображати потреби великих промислових підприємств, особливо це стосується найбільш мобільної частини їх майна – оборотних активів. Управління ними є стратегічно важливою складовою, відповідальною за збереження та покращення рівня фінансової стійкості та платоспроможності промислових підприємств. У цьому контексті необхідна побудова системи управління оборотними активами, яка б об'єднувала усі ієрархічні рівні підприємства, мала комплекс індикативних показників та була підкріпленою автоматизованою складовою задля отримання реалістичних даних щодо перебігу бізнес-процесів. Окрім цього, потрібен дієвий механізм ресурсного планування та управління кадровим потенціалом, що буде втілювати основні засади розробленої системи. Отже, наукова проблема вдосконалення методологічних підходів до управління оборотними активами промислових підприємств потребує вирішення.

Науково-практичною основою появи даної роботи, яка визначила її актуальність, є нагальна потреба системного врахування низки невирішених питань теоретичного-методологічного та прикладного характеру, серед яких проблеми поєднання у межах системи управління оборотними активами стратегічної взаємодії усіх відділів та підрозділів промислового підприємства та тактичних завдань операційного рівня. Саме тому, дисертаційна робота Піскульової І.В., яка спрямована на розробку методології управління оборотними активами промислових підприємств у рамках системи збалансованих показників.

Актуальність теми додатково підтверджується зв'язком дослідження із науковими планами та програмами. Дисертаційну роботу виконано у відповідності до плану науково-дослідних робіт ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», що свідчить про актуальність, теоретичну та практичну значущість дисертаційної роботи Піскульової І.В. на теми

ДАТА НАДХОДЖЕННЯ

09.09.2021
№ 562 - 67/86

«Підвищення ефективності фінансового управління в умовах нестабільності розвитку національної економіки» (номер державної реєстрації 0114U004904), «Фінансова політика в Україні у виході національної економіки з кризи» (номер державної реєстрації 0116U008767), «Удосконалення фінансового управління і фінансового регулювання в Україні» (номер державної реєстрації 0118U006929)

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, основні результати і висновки, які містяться в дисертації, мають високий ступінь обґрунтованості та вірогідності. Вони базуються на застосуванні методів історичного, діалектичного, методологічного, системно-структурного, причинно-наслідкового аналізу, декомпозиції, термінологічного та категоріального аналізу, графічного відображення і схематичного уявлення аналізованих закономірностей, логічного узагальнення, організаційного та процесного моделювання.

Вірогідність отриманих результатів ґрунтується на теоретичній розробці здобувачем досліджуваної проблеми, критичному узагальненні наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених та спеціальної наукової літератури з питань управління операційною діяльністю промислових підприємств.

Правомірність основних висновків і результатів доведено у вигляді теоретико-методологічних засад, концепцій, методів та моделей, підтверджено проведеним впровадженням дослідження та розрахунками. Достовірність одержаних результатів підтверджується аналізом офіційного статистичного матеріалу, проведеною апробацією одержаних результатів на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, друком у наукових виданнях, навчально-методичних посібниках, впровадженням авторських пропозицій у діяльність промислових підприємств, що підтверджується довідками про впровадження.

Автором винесено на захист вагомі теоретичні і практичні розробки щодо розбудови науково-методичного забезпечення процесу управління оборотними активами промислових підприємств. Отримані автором результати є обґрунтованими, базуються на поглибленому вивченні та узагальненні значного обсягу наукових джерел та коректному застосуванні сучасних методів дослідження. Розгляд отриманих результатів дослідження дає можливість докладно охарактеризувати кожен з них.

3. Структура дисертаційної роботи.

Робота надана в рукопису. Дисертація складається з анотації (українською та англійською мовами), списку опублікованих праць здобувача, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 165 сторінках. Дисертація містить 30 таблиць, 35 рисунків, 11 додатків, список використаних джерел включає 195 найменувань.

За змістом, структурою, обсягом, стилем викладання послідовністю та аргументованістю викладання матеріалів дослідження дисертаційна робота

«Підвищення ефективності фінансового управління в умовах нестабільності розвитку національної економіки» (номер державної реєстрації 0114U004904), «Фінансова політика в Україні у виході національної економіки з кризи» (номер державної реєстрації 0116U008767), «Удосконалення фінансового управління і фінансового регулювання в Україні» (номер державної реєстрації 0118U006929)

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, основні результати і висновки, які містяться в дисертації, мають високий ступінь обґрунтованості та вірогідності. Вони базуються на застосуванні методів історичного, діалектичного, методологічного, системно-структурного, причинно-наслідкового аналізу, декомпозиції, термінологічного та категоріального аналізу, графічного відображення і схематичного уявлення аналізованих закономірностей, логічного узагальнення, організаційного та процесного моделювання.

Вірогідність отриманих результатів ґрунтується на теоретичній розробці здобувачем досліджуваної проблеми, критичному узагальненні наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених та спеціальної наукової літератури з питань управління операційною діяльністю промислових підприємств.

Правомірність основних висновків і результатів доведено у вигляді теоретико-методологічних засад, концепцій, методів та моделей, підтверджено проведеним впровадженням дослідження та розрахунками. Достовірність одержаних результатів підтверджується аналізом офіційного статистичного матеріалу, проведеною апробацією одержаних результатів на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, друком у наукових виданнях, навчально-методичних посібниках, впровадженням авторських пропозицій у діяльність промислових підприємств, що підтверджується довідками про впровадження.

Автором винесено на захист вагомі теоретичні і практичні розробки щодо розбудови науково-методичного забезпечення процесу управління оборотними активами промислових підприємств. Отримані автором результати є обґрунтованими, базуються на поглибленому вивченні та узагальненні значного обсягу наукових джерел та коректному застосуванні сучасних методів дослідження. Розгляд отриманих результатів дослідження дає можливість докладно охарактеризувати кожен з них.

3. Структура дисертаційної роботи.

Робота надана в рукопису. Дисертація складається з анотації (українською та англійською мовами), списку опублікованих праць здобувача, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 165 сторінках. Дисертація містить 29 таблиць, 36 рисунків, 11 додатків, список використаних джерел включає 195 найменувань. 4

За змістом, структурою, обсягом, стилем викладання послідовністю та аргументованістю викладання матеріалів дослідження дисертаційна робота

повною мірою відповідає нормативним вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

У вступі аргументовано визначено актуальність обраної теми досліджень, мета і завдання їх проведення, основні методологічні підходи та інструментарій їх застосування. Обґрунтовано наукове значення роботи як елементу науково-методологічної бази для удосконалення системи управління оборотними активами промислових підприємств.

Подано відомості щодо теоретичного й практичного значення отриманих результатів, їх апробації, особистого внеску здобувача, відносно публікацій у фахових виданнях, доповідях та конференціях.

У першому розділі *«Теоретичні та методологічні основи управління оборотними активами промислових підприємств»* (с.26-82) дисертантом уточнена сутність та взаємовплив понять оборотних, власних оборотних, чистих оборотних активів, оборотних коштів та оборотного капіталу (с.28-30); уточнено їх функціональні особливості та градацію за критерієм ліквідності (с. 35-36). Здійснено розгорнутий критичний аналіз та опрацьовано багатофакторну класифікацію оборотних активів промислових підприємств. (с.38-40). Обґрунтовані теоретичні засади стратегій управління оборотними активами. Побудовано структурну модель управління операційним циклом із урахуванням виробничого та фінансового циклів. (с.44). Розглянуті та доповнені схеми поповнення оборотного капіталу(с.46-56, 62).

Таким чином, теоретична частина роботи подана автором у дисертації науково коректно, логічно, з внесенням відповідних уточнень у понятійний апарат теорії управління оборотними активами промислових підприємств.

У другому розділі *«Дослідження сучасного стану управління оборотними активами промислових підприємств у системі збалансованих показників»* (с. 83-129) автором розглянуто соціально-економічні передумови діяльності промислових підприємств в Україні та досліджено чинники їх функціонування та розвитку, зокрема виділено мезорівень, який виступає як самостійний шабель, та вирішує комплекс завдань підгруп регіональних, галузевих та ринкових чинників.

Автором запропоновано метод оцінки управління оборотними активами в контексті системи збалансованих показників, практичне значення якого полягає у вирішенні проблеми вимірювання результатів щодо досягнення стратегічних цілей, що є важливим для промислових підприємств (с.105-115). Трансформація місії в стратегію та розкриття стратегії у вигляді набору стратегічних цілей, в площині чотирьох проєкцій (фінанси, клієнти, бізнес-процеси, навчання та розвиток персоналу) демонструє логіку застосування збалансованої системи показників. При цьому, оптимальний набір показників, включених до системи, задовольняє потреби усіх користувачів планової інформації, а система показників охоплює всі основні процеси, що формують стан і тенденції розвитку підприємства в умовах ринкової економіки, підвищуючи практичну цінність прогностичної інформації для управління та сприяє посиленню конкурентних переваг підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Метод ґрунтується на класичному використанні стратегічних карт, та в контексті збалансованої системи показників набуває переваги за рахунок можливості комплексного управління стратегічними змінами на підприємстві, оперативного реагування на дію факторів зовнішнього середовища та завдяки можливостям програмної підтримки системи збалансованих показників для делегування цілей та завдань «згори донизу» та у зворотньому напрямку.

Загалом, серед результатів здійсненого дослідження заслуговує на увагу розділ 3 «Удосконалення методології управління оборотними активами промислових підприємств» (с. 130-178) де автором розроблено метод ідентифікації стратегії управління оборотними активами на промислових підприємствах. В запропонованому методі знайшли практичне обґрунтування типи політики формування та використання оборотних активів на прикладі досліджуваних підприємств гірничодобувного та металургійного комплексу України. Наведені аналітичні дані щодо впровадження розробленої системи показників на прикладі чотирьох підприємств промислового сектору зазначають високий рівень кореляції між загальною рентабельністю та рентабельністю оборотних активів цих підприємств (с. 137-147).

Розроблено принципи реалізації концепції ощадного виробництва із використанням методів нуль-базисного бюджетування, що передбачає розрахунок планових фінансових показників виходячи з так званої «точки-нуль» і хоча є досить трудомістким і застосовується в умовах суттєвих змін у операційній діяльності, що автоматично призводить до зміни параметрів функціонування підприємства, та не зважаючи на це, має свої переваги (можливість уникнення помилок, допущених при складанні попереднього бюджету) (с. 153-165).

Автором сформовані засади менеджменту персоналу промислового підприємства в контексті управління оборотними активами, аналіз процесів основних аспектів якого підтвердив, що ефективним інструментом управління промисловим підприємством та дозволяє побудувати бізнес-процеси таким чином, що поставлені цілі дотягатимуться на основі використання оптимального рівня витрат матеріальних та людських ресурсів підприємства, що створює необхідні умови для ефективності діяльності промислового підприємства та стабільних фінансових результатів (с.173-178).

Аналіз змісту дисертаційної роботи засвідчує, що поставлена мета досягнута, поставлені завдання виконано, висновки є достатньо аргументованими. Безперечно, назва дисертаційної роботи «Методологічні підходи до управління оборотними активами промислових підприємств» мета дослідження і вирішенні у процесі її досягнення завдання повністю відповідають її змісту. Доцільно відзначити, що завдання дослідження, положення наукової новизни, висновки дисертаційної роботи є логічно побудованими та взаємопов'язаними. Висновки за розділами та загальні висновки становлять єдине ціле, а результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності підприємств підрядного будівництва.

За змістом, структурою, обсягом, стилем викладання послідовністю та

аргументованістю викладання матеріалів дослідження дисертаційна робота повною мірою відповідає нормативним вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

4. Наукова новизна результатів дослідження

Новизна результатів полягає насамперед у тому, що в дисертаційній роботі запропоновані методологічні підходи до управління оборотними активами промислових підприємств із розробленням методів, моделей та принципів їх реалізації у рамках системи збалансованих показників.

У дисертації представлені власні наукові результати Піскульової І.В., що характеризуються науковою новизною та відображають її особистий внесок у дослідження теорії та методології фінансового менеджменту.

Науковими положеннями, які одержані особисто автором заявлено *«вперше»*: «запропоновано метод оцінки управління оборотними активами в контексті системи збалансованих показників, який дозволяє підвищити гнучкість адаптації промислових підприємств до змін у бізнес-середовищі задля досягнення оптимального фінансового результату діяльності при збереженні фінансової стійкості» (стор. 8-9 автореферату; пункт 2.2 дисертації). На думку офіційного опонента коректніше було б зазначену складову наукового доробку автора викласти під рубрикою удосконалено, з обов'язковим подетальним супроводом аспектів новизни що до модернізації методико-прикладних аспектів застосування BSC до потреб використання оборотних активів в практиці операції діяльності промислових підприємств.

Вагомим здобутком є доповнення розроблених теоретико- методологічних положень за темою дисертації низкою науково-методичних підходів. Зокрема у роботі *удосконалено*:

організаційно-економічні засади управління оборотними активами в контексті системи збалансованих показників шляхом застосування сучасних моделей і методів управління запасами за критерієм максимізації грошового потоку для визначення ринкової вартості, що, на відміну від існуючих, враховує такі процеси в управлінні запасами як вибір постачальника, управлінський облік, процеси постачання та складування запасів та сприяє забезпеченню оптимального рівня матеріальних запасів на підприємстві, встановленню розміру партії поставки та їх періодичності та дозволяє підвищити ліквідність, сприяє росту платоспроможності і ринкової вартості промислового підприємства при цьому відрізняється від існуючих виділенням та гармонізацією контурів операційного, виробничого та фінансового циклів, що забезпечує підвищення фінансової стійкості та створює засади для узгодження бізнес-процесів промислового підприємства (стор.6-7 автореферату; пункт 1.1 дисертації);

внутрішню систему управління активами підприємства, сутність якої полягає у виокремленні функцій фінансового і управлінського обліку, що дозволяє розширити форми фінансування оборотних активів підприємств із виділенням договорів поруки, комісії; факторингових, форфейтингових схем;

толінгу, що та забезпечить комплексний підхід до аналізу результатів діяльності та аналітико-інформаційне підґрунтя прийняття відповідних управлінських рішень; у (стор. 7-8 автореферату; пункт 1.2 дисертації);

процедуру діагностування ресурсного забезпечення потенціалу конкурентоспроможності підприємства, залежно від структури та параметрів забезпечення оборотними активами, що дозволяє врахувати як результати виробничого процесу, так і сам процес виробництва, а також ненормовані показники що мають вплив на зміну потенціалу конкурентоспроможності підприємств залежно від імплікаційних показників динаміки оборотних та необоротних активів за рахунок ідентифікації стратегії управління оборотними активами на промислових підприємствах, застосування якої дозволить виявити диспропорції у формуванні та використанні оборотних активів та забезпечить ранню діагностику кризових явищ на промислових підприємствах (стор.11 автореферату; пункти 3.1 дисертації);

У дисертації отримали подальшого розвитку.

методологічні підходи до ідентифікації активів підприємства як об'єкту управлінського впливу, що на відміну від існуючих, передбачають розмежування залежно від їх впливу на оціночну вартість бізнес-одиниці та витрати, які додають балансову вартість активам підприємства безпосередньо або в неявній частині, збільшуючи внутрішньо генерований гудвіл та справедливу вартість придбаних ідентифікованих активів що ґрунтується на використанні стратегічних карт та дозволяє зменшити похибки трансляції генеральної стратегії управління підприємством, а також знижує ризики діяльності (стор. 9 автореферату; пункт 2.3 дисертації);

концептуальний підхід до трактування сутності трансформації активів підприємства в процесно-орієнтованому менеджменті, з врахуванням їх інтелектуалізації, іміджу підприємства як ситуативної змінної та інших потенціалоутворюючих факторів, що базуються на визначенні адитивного інтегрального показника, який враховує системні причинно-наслідкові взаємозв'язки ресурсного потенціалу, процесних бізнес-моделей та дозволяє визначити пріоритетний напрямок стратегічного розвитку суб'єкта господарювання. (стор. 12-13 автореферату; пункт 3.2 дисертації).

структурно-логічна сутність дефініції «оборотні активи промислового підприємства», виділена та обґрунтована як мезорівень, до якого входять три компоненти чинників (регіональний; галузевий; ринковий) і розглядається як комплексна категорія, що містить динамічну й статичну складові, дозволяє визначити ступінь внеску у формування стійкої конкурентної переваги кваліфікованих активів, здатностей і компетенцій, базується на використанні показників: економічної доданої вартості як операційної результативності діяльності та гудвілу як індикатора стратегічного позиціонування підприємства та дає змогу підвищити точність оцінки ризиків діяльності бізнесу та ефективність їх нейтралізації (стор. 8 автореферату; пункт 2.1 дисертації);

Наведені у дисертаційній роботі обґрунтування положень наукової новизни результатів дослідження, авторські публікації, практичні впровадження

підтверджують відповідність висновків та результатів дисертації Піскульової І.В. вимогам щодо їх новизни та достовірності.

5. Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів

Теоретичне значення отриманих результатів дисертації полягає в тому, що вони в сукупності спрямовані на вирішення важливої наукової проблеми стосовно удосконалення системи управління оборотними активами промислових підприємств. Результати дисертаційної роботи Піскульової І.В. спрямовані на теоретико-методологічне обґрунтування і концептуальне вирішення важливої наукової проблеми розроблення методологічних підходів до управління оборотними активами промислових підприємств.

Отримані автором результати дослідження достатньо обґрунтовані та достовірні, що підтверджується узагальненням значної кількості фундаментальних робіт зарубіжних і вітчизняних вчених, використанням статистичних даних, коректним застосуванням економіко-математичних методів та моделей, широкою апробацією на наукових конференціях і впровадженням в практичну діяльність промислових підприємств.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що запропоновані у дисертаційній роботі положення, висновки та рекомендації можуть бути застосовані у роботі підприємств будь-якого промислового спрямування та форми власності. Методи та підходи, запропоновані в дисертації, впроваджено в практику діяльності наступних підприємств: ТОВ «Морбудсервіс» (довідка № 20/025 від 29.07.2020 р.), ПрАТ «МК «Азовсталь» холдингу «Метінвест» (довідка № 02/75 від 12.05.2021 р.).

Прикладний характер наукових розробок автора підтверджує їх впровадження у навчальний процес ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» при викладанні дисциплін «Фінансовий аналіз», «Фінансовий менеджмент» (акт впровадження № 76/14-180 від 11.05.2021 р.).

6. Повнота відображення результатів дослідження в опублікованих працях і авторефераті

Основні положення та результати дисертації достатньо повно представлені у наукових публікаціях автора. Основні наукові результати дисертації опубліковано у 28 наукових працях, з них: 1 колективна монографія, 9 статей: 7 - у наукових фахових виданнях ДАК МОН України з економічних наук, із них 4 - у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз та 2 статті - у закордонних виданнях, 18 публікацій у збірниках матеріалів конференцій.

В опублікованих працях достатньою мірою відображено сутність результатів виконаного дослідження та їх наукову новизну. Усі наукові результати, представлені у дисертації, отримано автором самостійно. Щодо робіт, які опубліковано у співавторстві, то у дисертаційній роботі наведено лише ті розробки, які становлять особистий внесок здобувача. Характер видань і зміст наукових праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України щодо результатів дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата

економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають автору право публічного захисту дисертації. Наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані в роботі, викладені в авторефераті, який за своїм змістом відповідає дисертації.

7. Ідентичність змісту автореферату та основних положень дисертації. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

За обсягом і оформленням дисертація та автореферат Піскульової І.В. відповідає встановленим законодавством України вимогам щодо кандидатських дисертацій. Представлене дослідження є завершеною кваліфікаційною роботою, обґрунтованою, викладеною на високому рівні. Зміст автореферату є ідентичним до змісту дисертації. Автореферат достатньою мірою висвітлює основні наукові і практичні положення дисертаційної роботи.

Зміст та основні результати дисертаційної роботи відповідають паспорту спеціальності 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). за наступними пунктами (згідно пріоритету):

8. Оборотні кошти: структура, кругообіг, нормування, показники та шляхи ефективного використання.

15. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому ринку; реструктуризація та санація підприємства.

16. Управління виробничо-господарською діяльністю підприємства (менеджмент).

18. Види планування: стратегічне, тактичне планування й оперативно-календарне планування, бізнес-планування.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи основні результати дисертаційної роботи, обґрунтованість висновків та пропозицій, слід відзначити дискусійний характер деяких положень та висловити окремі зауваження, зокрема:

1. У розділі 1, на рис.1.1, що поетапно розкриває зміну форм оборотних активів у процесі операційного циклу, автор відобразила лише матеріальну та грошову форму оборотних активів. Проте, у тексті роботи на стор. 31, 32 описана нематеріальна (перехідна) форма оборотних активів, до якої належить дебіторська заборгованість. що дозволило б визначити пріоритетні напрямки прийняття управлінських рішень за стратегічною картою вартості та сприяло б забезпеченню максимізації ринкової вартості активів промислових підприємств у довгостроковій перспективі.

2. У розділі 1.2. при обґрунтуванні джерел фінансування оборотних активів (стор. 46-47), вимагає більш детального розкриття сутності та механізму фінансування активів за допомогою залучених ресурсів у вигляді кредиторської заборгованості різних типів.

3. У розділі 2.1 при розробці чинників функціонування та розвитку промислових підприємств (стор. 83) мало б сенс доповнити мезорівень

чинником циклічності та сезонності, що впливає на змінну частину оборотних активів промислових підприємств та визначає концептуальний підхід до трактування сутності трансформації активів підприємства в процесно-орієнтованому менеджменті, з врахуванням їх інтелектуалізації, іміджу підприємства як ситуативної змінної та інших потенціалоутворюючих факторів, що базуються на визначенні адитивного інтегрального показника, який враховує системні причинно-наслідкові взаємозв'язки ресурсного потенціалу, процесних бізнес-моделей організації.

4. Для підвищення практичної цінності розділу 2 дисертаційної роботи необхідно було більш детально розглянути автоматизовані системи управління ефективністю промислового підприємства, розмежувавши залежно від їх впливу на оціночну вартість бізнес-одиниці та витрати, які додають балансову вартість активам підприємства безпосередньо або в неявній частині, збільшуючи внутрішньо генерований гудвіл та справедливу вартість придбаних ідентифікованих активів. (стр.124-128).

5. З метою отримання більш обґрунтованих результатів у процесі експертної оцінки блоку навчання та розвитку, необхідно було б доповнити критерій динаміки кількості працівників, що підвищили свою кваліфікацію за досліджуваній період когнітивними картами розвитку. У даному блоці враховується тільки рівень інвестицій, інновацій та використання енергозберігаючих технологій. (стр.147-149).

6. У розділі 3.1 наведено критерії ідентифікації політики управління оборотними активами, проте у текстовому поясненні до неї немає інформації щодо застосування її у разі зміни умов ведення господарської діяльності. Відслідковування динаміки запропонованих критеріїв дозволило б провести детальний аналіз конкурентоспроможності підприємства та визначити прогностичні значення чинників впливу на конкурентну позицію підприємства задля прийняття ефективних стратегічних управлінських рішень (с.131-137).

Вказані зауваження та дискусійні положення не носять принципового характеру і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи Піскульової І.В. та не зменшують наукову та практичну цінність роботи.

9. Загальний висновок

Дисертаційна робота Піскульової І.В. на тему: «Методологічні підходи до управління оборотними активами промислових підприємств» є завершеною, самостійно виконаною працею, в якій отримано нові науково-обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливу для економічної науки проблему розробки методологічних підходів до управління оборотними активами промислових підприємств в аспектів збалансованих показників.

Дослідження є цілісним, логічно структурованим, носить завершений характер, містить наукову новизну та практичну цінність. Обрану тему дисертації розкрито, поставлену мету досягнуто, задачі дисертаційної роботи в цілому вирішено. Основні наукові положення дисертаційної роботи обґрунтовано, достатньо повно висвітлено в опублікованих наукових працях та

авторефераті. Дисертацію виконано на високому науково-теоретичному, методичному та практичному рівнях.

На підставі викладеного зазначимо, що дисертаційна робота Піскульової І.В. на тему: «Методологічні підходи до управління оборотними активами промислових підприємств» відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, положенням пунктів 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів» №567 від 24.07.2013 р. (зі змінами), що пред'являються до дисертації, поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук., а її автор – Піскульова Ілона Володимирівна, заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту в будівництві,
Київського національного університету
будівництва і архітектури
Міністерства освіти і науки України (м. Київ)

Х. М. Чуприна

Підпис засвідчую

Перший проректор
Київського національного університету
будівництва і архітектури
д.т.н. професор

Д.О. Чернишев